

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.II.10.138/2018/8.

A tanács tagjai: . Stark Marianna a tanács elnöke

. Tanczos Rita előadó bíró

. Tálné dr. Molnár Erika bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Bordács István ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője:

A per tárgya: szolgálati viszony megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:

Fővárosi Törvényszék 4.Mf.680.331/2017/4.

Az elsőfokú bíróság határozata:

Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 32.M.923/2016/14.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 4.Mf.680.331/2017/4. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 32.M.923/2016/14. számú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 190.500 (százkilencvenezer-ötszáz) forint együttes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

A 462.000 (négy százhatvankettőezer) forint fellebbezési és 577.400 (ötszázhetvenhétezer-négyszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A tényállás

- [1] A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint a felperes 2000. március 1-jétől állt hivatásos katonai szolgálati viszonyban az alperessel, 2011-től személyügyi részlegvezető beosztást látott el. A felperes kérelmére az alperes parancsnoka 2011. szeptember 24-étől havi 123.100 forint albérleti díj hozzájárulás folyósítását engedélyezte. A HM Pénzügyi Szolgálat által végzett ellenőrzés következtében az állományilletékes parancsnok elrendelte annak vizsgálatát, hogy a felperes jogosultan vette-e igénybe ilyen összegben az ellátást, majd ennek eredményeként 2013. május 14-én feljelentést tett a Központi Nyomozó Főügyészségnél nagyobb kárt okozó csalás bűntette és más bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt, és erről azonnali tényközlő jelentést tett a Honvéd Vezérkar Főnöke részére.
- [2] A főügyészség által indított büntetőeljárásra figyelemmel a Honvéd Vezérkar Főnöke 2014. május 13-án kelt határozatával méltatlansági eljárást rendelt el a felperessel szemben a honvédek

jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény (a továbbiakban: Hjt.) 164. § (1) bekezdés c) pontja alapján. Az alperes parancsnoka a felperest 2014. május 15-ével a folyamatban lévő büntetőeljárásra tekintettel a szolgálati beosztásából felfüggesztette, részére távolléti díjat állapított meg, melynek 20 %-ának visszatartásáról rendelkezett. Ezt követően FÜV bizottság a felperest 2014. május 27-ével katonai szolgálatra alkalmatlannak minősítette.

- [3] A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa 2014. szeptember 3-án kelt ítéletével bűnösnek mondta ki a felperest folytatólagosan elkövetett csalás büntetében, valamint hamis magánokirat használatának vétségében, ezért 20 napi tétel pénzbüntetésre és lefokozásra ítélte. A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 2015. szeptember 30-án kelt ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a vagyon elleni bűncselekményt folytatólagosan elkövetett csalás vétségének minősítette. A felperessel szemben kiszabott katonai büntetést egy évi őrnagyi rendfokozatba visszavetésre enyhítette, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [4] Időközben az alperes parancsnoka a 2014. szeptember 26-án kelt határozatával a felperes illetményének visszatartását rendelte el 2014. szeptember 3-ától az ellene indult büntetőeljárás jogerős befejezéséig, egyúttal részére 28.500 forint távolléti díjat állapított meg.
- [5] A jogerős büntető ítélet meghozatala után a felperes illetményét a parancsnok 2015. október 1-jei hatállyal 463.337 forintban állapította meg, ezt megelőzően 2015. október 22-én kelt határozatával a Hjt. 163. § (1) bekezdése és 152. § (1) bekezdése alapján a felperest a szolgálati beosztásából felfüggesztette, egyúttal illetménye 10 %-os visszatartásáról rendelkezett a méltatlansági eljárás befejezéséig terjedő időre.
- [6] A méltatlansági eljárás – a büntetőeljárásra figyelemmel történt felfüggesztését követően – a jogerős ítélet meghozatala után folytatódott, majd a méltatlansági bizottság javaslatára is figyelemmel a Honvéd Vezérkar Főnöke a 2015. november 11-én kelt határozatával a felperes szolgálatra méltatlanságát állapította meg azzal, hogy a Hjt. 68. § (1) bekezdés m) pontja alapján emiatt a szolgálati viszony a törvény erejénél fogva megszűnik. A felperes a határozat ellen fellebbezéssel élt, melyet a honvédelmi miniszter elutasított, az elsőfokú határozatot helybenhagyva.

A felperes keresete, az alperes ellenkérelme

- [7] A felperes keresetében a méltatlanságát megállapító és a szolgálati viszonyát megszüntető határozatok hatályon kívül helyezését és a jogellenes jogviszony megszüntetése jogkövetkezményeinek alkalmazását kérte. Igényét arra alapította, hogy a méltatlanságot megállapító határozat alakilag és tartalmilag is jogsértő, nem felel meg a méltatlansági eljárás lefolytatása idején hatályos Hjt. 163. § (1)-(2) bekezdése szerint irányadó Hjt. 146. § (1)-(3) bekezdésében foglaltaknak. Esetében mind az objektív, mind a szubjektív határidő eltelt, így az eljárást vele szemben elkéssetten indították meg, s erre figyelemmel jogviszonya megszüntetésére is jogellenesen került sor.
- [8] Az alperes a kereset elutasítását és a felperes költségekben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint a méltatlansági eljárás megindítására vonatkozó objektív és szubjektív határidőt megtartotta, a felperes cselekménye alkalmas volt a honvédség iránti közbizalom súlyos veszélyeztetésére, így a felmentés is megfelelt a jogszabály előírásainak.

Az első- és másodfokú bíróság határozata

- [9] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 32.M.923/2016/14. számú ítéletével a honvédelmi miniszter 1314-3/2015/B. számú határozatát a Honvéd Vezérkar Főnöke 30/4-17/2014/mélt. számú határozatára is kiterjedően hatályon kívül helyezte és megállapította, hogy a felperes szolgálati viszonyát az alperes jogellenesen szüntette meg. A jogellenesség jogkövetkezményeként kötelezte az alperest visszatartott illetmény címén 4.893.654 forint, valamint 63.318 forint, elmaradt illetmény címén 7.003.273 forint és kamatai, végkielégítés címén 2.887.194 forint, felmentési időre járó távolléti díj címén 2.405.995 forint, a szolgálati jogviszony jogellenes megszüntetése miatt

2.887.197 forint, és perköltség címén 250.000 forint + áfa megfizetésére.

- [10] Indokolásában rögzítette, hogy a felperes által elkövetett cselekmény 2011. szeptember 24-től 2012. augusztus 28-áig tartott, így a jogellenes állapot megszüntetésétől számított – a méltatlansági eljárás megindítására nyitva álló – egy éves határidő 2013. augusztus 28-án lejárt. Ehhez képest az alperes 2014. május 13-án, a törvény által rögzített objektív határidőn túl rendelte el a méltatlansági eljárás megindítását. A harminc napos tudomásszerzési határidő vizsgálatára csak akkor kerülhetett volna sor, ha a méltatlansági eljárás megindításának alapjául szolgáló cselekmény az egyéves objektív határidőn belül történt volna. Nem fogadta el az alperes azon álláspontját, hogy a fél szolgálati viszonya 2014. május 27-én, a katonai szolgálatra alkalmatlanságot kimondó FÜV határozat folytán tekintendő megszűntnek arra hivatkozva, hogy a Hjt. 189. § (5) bekezdése értelmében, ha az állomány tagja az eredeti szolgálati beosztásba történő visszahelyezését nem kéri vagy azt a bíróság mellőzi, a szolgálati viszonya jogellenességét megállapító határozat megszűnése napján szűnik meg.
- [11] Utalt arra, hogy az alperes a méltatlansági eljárást nem szüntette meg, bizonyítást folytatott le és a felperes méltatlanságát állapította meg. Erre figyelemmel a bíróságnak ezen intézkedés jogszerűségét kellett vizsgálnia, s a jogellenesség jogkövetkezményeit alkalmazni. Mivel az alperes a felperesi követelés összecszerűségét nem kifogásolta, az elsőfokú bíróság a felperes számításait elfogadva annak megfelelően marasztalta az alperest. Utalt arra is, hogy a felperes szolgálati viszonya a Hjt. 189. § (5) bekezdése szerint a jogellenességet megállapító határozat jogerőre emelkedése napján szűnik meg.
- [12] Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 4.Mf.680.331/2017/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, a jogalap vonatkozásában helybenhagyta azzal, hogy a felperes szolgálati jogviszonya az alperesnél 2014. május 27-én szűnt meg. A visszatartott és elmaradt illetmény megfizetése iránti kereseti kérelmet elutasította azzal, hogy a másodfokú eljárás költségeit a felek maguk viselik, míg a le nem rótt eljárási illeték az állam terhéen marad.
- [13] Ítélete indokolásában kifejtette, hogy a jogalap vonatkozásában jogszerű döntést hozott az elsőfokú bíróság, a méltatlansági eljárás megindítására az objektív határidőn túl került sor. Az összecszerűség vonatkozásában arra a következtetésre jutott, hogy a felperes katonai szolgálat teljesítésére való alkalmatlansága megállapítást nyert, így az egészségi állapotából adódóan 2014.május 27-ét követően nem tudott volna szolgálatot teljesíteni. Ebből az következik, hogy az alperest nem terhelte volna foglalkoztatási kötelezettség, így a felperes a jogellenes méltatlansági eljárás, illetve az erre alapított határozatok hiányában sem szerezhette volna jogosultságot illetményre. A káronszerzés tilalmának elvére figyelemmel az előterjesztett és visszatartott elmaradt illetmény megfizetése iránti kereseti kérelmét megalapozatlannak tartotta, ezért e körben a felperes keresetét elutasította.

A felülvizsgálati kérelem, felülvizsgálati ellenkérelem

- [14] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül és az elsőfokú ítélettel egyezően kereseti kérelmének adjon helyt, illetve másodlagosan utasítsa új eljárásra a másodfokú vagy elsőfokú bíróságot és marasztalja a felülvizsgálati eljárás költségében az alperest.
- [15] Kifogásolta, hogy a perben egyik fél sem kérte a bíróságtól a szolgálati jogviszony megszűnése időpontjának megállapítását, ennek ellenére döntött arról a másodfokú bíróság, sértve ezzel a Pp. 215. §-át. Szolgálati viszonya az alperes határozata alapján történt megszűnéséig fennállt, így indokolatlanul rendelkezett ettől eltérően a törvényszék. Egészen 2015. november 11-éig mint hivatásos katona részesült illetményben, távolléti díjban. Jelentős összegű illetményt fizetett számára a munkáltató 2014. május 27-ét követően is, így a valós tényekkel is ellentétben áll a bíróság döntése.
- [16] A katonai szolgálatra való alkalmatlanság megállapítása esetén nem azonnali hatállyal, a törvény erejénél fogva szűnik meg a jogviszony, hanem azt felmentéssel kell megszüntetni, erre azonban a perbeli esetben nem került sor. Ha a munkáltató egészségügyi alkalmatlanságára figyelemmel

szüntette volna meg jogviszonyát, a felmentési ideje hat hónap lett volna, így csak ezen időtartam elteltét követően szűnt volna meg jogviszonya.

- [17] A másodfokú bíróság ezen döntése sérti a Hjt. 59. § (3) bekezdését is, ami kizárja a Hjt. 59. § (1) bekezdése d) pontja és (2) bekezdése alkalmazását a méltatlansági eljárás elrendelésétől annak befejezését követő harminc napig. A méltatlansági eljárás megindítása és befejezése kizárólag a munkáltató egyoldalú döntésétől függ, annak időtartama alatt azonban jogviszonya felmentéssel történő megszüntetésére nem kerülhetett volna sor. Ezzel maga az alperes is tisztában volt, ugyanis az állományilletékes parancsnoka a személyügyi eljárás keretében kezdeményezte a jogviszonya felmentéssel történő megszüntetését, de azt az alperes megtagadta.
- [18] Megítélése szerint a másodfokú döntés sérti a Hjt. 189. §-át is, amely kijelöli, hogy a bíróság milyen döntést hozhat a jogellenesen megszüntetett jogviszony vonatkozásában. Mivel nem kérte az eredeti szolgálati beosztásba történő visszahelyezését, szolgálati viszonya a jogellenességet megállapító határozat jogerőre emelkedése napján szűnik meg, ezt a szabályt azonban a Hjt. 189. § (5) bekezdésébe ütköző módon a másodfokú bíróság nem alkalmazta.
- [19] Kifogásolta, hogy a törvényszék által hivatkozott két eseti döntés nem szolgálati viszony, hanem munkaviszony jogellenes megszüntetése jogkövetkezménye vonatkozásában született, így az nem lehet irányadó ez esetben, a katonai szolgálati viszony nem esik egy tekintet alá a munkaviszonnyal. Ezen túl mindkét felhívott eseti döntés indokolásának lényege arra irányult, hogy az elmaradt munkabér arra az időszakra járhatott, ameddig a munkaviszony fennállhatott. Mivel a munka törvénykönyve nem ismeri a méltatlansági eljárást, nem is rendelkezhet az alatt bekövetkezett egészségügyi alkalmatlanságra tekintettel történő jogviszony megszüntetéséről, így az abban kifejtett jogelvek a Hjt. hatálya alatt történő foglalkoztatás esetében nem alkalmazhatóak.
- [20] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet – mivel az megfelel a jogszabály rendelkezéseinek – hatályában tartsa fenn és marasztalja a felperest a felülvizsgálati eljárás költségében.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

- [21] A felperes felülvizsgálati kérelme a következők szerint megalapozott.
- [22] A peres felek között nem volt vitatott az a körülmény, hogy az alperes jogellenesen folytatta le a felperessel szemben a méltatlansági eljárást és állapította meg méltatlanságát, s ennek következtében törvénybe ütköző módon állapította meg szolgálati viszonya megszűnését a törvény erejénél fogva. Ennek következtében az eljáró bíróságoknak a Hjt. 189. §-a alapján kellett rendelkezniük a jogellenes jogviszony megszüntetés jogkövetkezményeiről.
- [23] A Hjt. 189. § (1) bekezdése szerint, ha a bíróság megállapítja, hogy a Honvédség az állomány tagjának szolgálati viszonyát jogellenesen szüntette meg, a szolgálati viszony megszüntetéséről szóló határozatot megsemmisíti és rendelkezik az eredeti beosztásba történő továbbfoglalkoztatásáról vagy mellőzi azt.
- [24] Az elsőfokú bíróság ennek megfelelően helytállóan döntött a jogszabályba ütköző alperesi határozatok hatályon kívül helyezéséről, s mivel a felperes nem kérte az eredeti szolgálati beosztásba történő továbbfoglalkoztatását, jogszerűen mellőzte az arról történő rendelkezést. Ebben az esetben a Hjt. 189. § (5) bekezdése szerint az eljáró bíróságoknak arról kellett rendelkezniük, hogy a szolgálati viszony a jogellenességet megállapító határozat jogerőre emelkedése napján szűnik meg.
- [25] Ez a döntés sérti a Hjt. 189. § (5) bekezdésében foglalt kogens rendelkezést is. A Hjt. 189. § (5) bekezdése szerint ebben az esetben meg kell fizetni az állomány tagjának az elmaradt illetményét és egyéb járandóságait, valamint a szolgálati viszony jogellenes megszüntetésével összefüggésben felmerült kárát, továbbá az állomány tagja legalább 2, legfeljebb 12 havi illetményének megfelelő összeget is. A perbeli esetben a másodfokú bíróság az e címen történő kifizetést arra figyelemmel mellőzte, hogy a felperes egészségi állapotából adódóan nem tudott volna szolgálatot teljesíteni

2014. május 27-ét követően, ekkortól az alperest nem terhelte foglalkoztatási kötelezettség, így a káronszerzés tilalmának elvére figyelemmel az adott időszakra nem igényelhetett juttatást a jogellenes jogviszony megszüntetés hiányában sem.

- [26] A törvényszék érvelésével ellentétben helytállóan állította a felperes felülvizsgálati kérelmében, hogy a katonai szolgálatra való alkalmatlanság megállapítása esetén nem azonnali hatállyal, a törvény erejénél fogva szűnik meg a katonai szolgálati viszony, hanem azt felmentéssel kell megszüntetni. A felperes kérelmére az állományilletékes parancsnok személyügyi eljárás keretében kezdeményezte is a felperes szolgálati viszonya egészségügyi alkalmatlanság címén történő megszüntetését, ezt azonban az alperes a Hjt. 59. § (3) bekezdése tiltó rendelkezésének alkalmazása miatt megtagadta, mivel a törvény szerint a méltatlansági eljárás elrendelésétől annak befejezését követő harminc napig nem lehet megszüntetni az állomány tagja jogviszonyát felmentéssel.
- [27] Mivel a felperessel szemben 2014. május 13-án méltatlansági eljárást rendeltek el, és a FÜV bizottság csak ezt követően, 2014. május 27-én minősítette a felperest katonai szolgálatra alkalmatlannak, a munkáltatónak választania kellett a között, hogy folytatja-e a méltatlansági eljárást és ennek keretében dönt a felperes jogviszonyáról, vagy annak befejezését követő harminc nap elteltével a felperes szolgálati viszonyát egészségügyi alkalmatlanságára figyelemmel felmentéssel szünteti meg. Az alperes az első lehetőséget választva járt el, így nem került sor a felperes szolgálati viszonya felmentéssel történő megszüntetésére, az a méltatlansága megállapításáról szóló határozat meghozataláig fennállt. Az egészségügyi alkalmatlansága megállapítását követően – korlátozott mértékben – illetményt folyósítottak a számára, s a másodfokú büntető ítélet értelmében 2016. október 1-jén visszanyerte alezredesi rendfokozatát is. Mindezekre figyelemmel jogszabályba ütköző módon jutott arra a következtetésre a másodfokú bíróság, hogy 2014. május 27-ét követően – a felperes jogviszonya megszűnésére is figyelemmel – nem illette meg őt illetmény az ezt követő időtartamra.
- [28] Helytállóan érvelt a felülvizsgálati kérelem a körben is, hogy a másodfokú bíróság által idézett két jogesetben alkalmazott jogelv a felperes katonai szolgálati viszonya vonatkozásában nem alkalmazható. A Hjt. 3. § (1) bekezdése szerint a szolgálati viszony az állomány és az állomány tagja között szolgálatteljesítés céljából létesített különleges közszolgálati jogviszony, az nem esik egy tekintet alá a munkaviszonnyal, az eltérő jogintézményt határoz meg. Az idézett két jogeset arra vonatkozott, hogy elmaradt díjazás arra az időszakra illethette meg a munkavállalót, ameddig a munkaviszonya fennállhatott, ez az elv a perbeli esetben nem lehetett irányadó. Az egészségügyi okok miatt szolgálatteljesítésre alkalmatlan katona szolgálati viszonya a méltatlansági eljárás folyamatban léte alatt fennállhatott, mivel kogens törvényi rendelkezés tiltotta a méltatlansági eljárás alatti egészségügyi alkalmatlanságra alapított felmentés alkalmazását. Ezek alapján kellő alap nélkül jutott a másodfokú bíróság arra a következtetésre, hogy 2014. május 27-ét követően a felperes számára nem kellett illetményt fizetnie az alperesnek.
- [29] Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Záró rész

- [30] A pereszes alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a felperes felülvizsgálati eljárási költségét, míg a felülvizsgálati eljárási illetéket az alperest megillető személyes illetékmentességre figyelemmel a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.
- [31] A felülvizsgálat lehetőségét a Pp. 271. § 1) pontja zárja ki.
- [32] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a 2018. október 17-én tartott tárgyaláson bírálta el.

. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Dr. Tánczos Rita s.k. előadó bíró, Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző